

Първа международна олимпиада по теоретична,
математическа и приложна лингвистика

8–12 септември 2003, Боровец, България

Решения на задачите от отборното съревнование

Решение на задача 1

Подзадача 1.	A	B	A	B	A	B
	<i>štāŋk</i>	<i>stāŋk</i>	<i>āknaŋts</i>	<i>aknātsa</i>	<i>pratsak</i>	<i>pratsāko</i>
	<i>āštār</i>	<i>astare, āstre</i>	<i>krāmārŋts</i>	<i>kramartse</i>	<i>rāškār</i>	<i>rāškare</i>
	<i>wāl</i>	<i>walo, wlo</i>	<i>sākār</i>	<i>sākre</i>	<i>sam</i>	<i>sām</i>
	<i>āsar</i>	<i>asāre</i>	<i>tsāŋkār</i>	<i>tsaŋkār</i>	<i>ysār</i>	<i>ysār, yasar</i>

Първата двойка дава съответствието *št* — *st*. Това еднозначно определя втората двойка (или по-право тройка), от която научаваме, че в тохарски В крайните гласни (освен *ä*) са се запазили, а в А са изпаднали. Значи думите със запазени крайни гласни са тохарски В, а сходните с тях думи с изпаднали крайни гласни са тохарски А. Това позволява да се направят следните изводи: В тохарски А гласната *ä* изпада пред неизпаднала гласна, а пред изпаднала се запазва без промяна; дългото и краткото *a* също се запазват без промяна. В тохарски В гласната *ä* може да дава *a*, *ä* или нищо, двете *a* — *a* или *ā*. Оттук извеждаме останалите двойки.

Подзадача 2. (а) А *štām*, В *stām* ‘дърво’ < **štāmä*; (б) А *rtār*, В *ratre* ‘червен’ < **rätäre*; (в) А *pārs*, В *parso* ‘писмо’ < **pārso*. В реконструкцията *ä* не се вмъква в съчетанията «сонорна + шумна съгласна» (и не се добавя след крайно *r*), както и в съчетанието *st*.

Подзадача 3. Смята се, че под ударение **ä* > *a*, **a/ā* > *ā*, без ударение **ä* > нищо или *ä* (по същото правило като в А), кратко *a* на мястото на **a/ā*.

Решение на задача 2

Подзадача 1. Индексите означават участниците на ситуацията — лицата, за които се говори в изречението. С еднакви букви се означава едно и също лице, с различни букви — различни лица. По този начин се показва кое местоимение за кое съществително може да се отнася, а ако за някое местоимение има повече от едно такова съществително, изреждат се всички възможни индекси, разделени с наклонени черти. Ако местоимението може да отнася за лице, което не е споменато в изречението, до него се поставя някоя буква, с която не е отбелязана никоя друга дума в същото изречение (напр. *zo* в (2) може да не е нито Иван, нито Петър, а някой трети, да речем Димитър, ако за него е ставало дума). звездичката до някоя буква означава, че местоимението не може да се отнася за думата, означена с тази буква.

Подзадача 2.

- (а) Тя_i не цени тази черта в своя_i характер.
- (б) Бащата_i заведе сина_j в стаята си_{i/*j}.
- (в) Иван_i знае, че Петър_j е дал на сина_k му_{i/*j/l} книгата му_{i/*j/k/l/m}.

Решение на задача 3

Подзадача 1. В лявата колонка са дадени глаголи, наричани перформативни (понятието перформативност е въведено от английския философ Джон Остин през 1965 година). Те се различават от другите глаголи по това, че чрез тях може да се осъществи действието, което назовават, а не само да се опише. Например, за да се обвини някой, е достатъчно да му се каже напр. *«Обвинявам ви в убийство»*; може да се отрече с думите *«Отричам да съм ходил там»*, да се заповяда с думите *«Заповядвам ви веднага да се явите в комендатурата»*, да се посъветва с думите *«Съветвам те да не закъсняваш»*, да се помоли с думите *«Умолявам те да не вярваш на този човек»*. Перформативността е твърде рядка особеност; както се вижда от условието, даже много близки по значение глаголи могат да се различават по нейното наличие (не може да се каже *«Упреквам те в страхливост»* или *«Уговарям те да ми дойдеш на гости»*).

Подзадача 2. Това са глаголите *забранявам* (*«Забранявам да се излиза от кабинета преди края на часа»*), *кълна се* (*«Кълна се, че вече няма да подказвам»*), *одобрявам* (*«Одобрявам решението ви»*), *отказвам се* (*«Отказвам се да решавам тази задача»*), *посвещавам* (*«Посвещавам тази книга на родителите си»* или *«Посвещавам ви в рицарско звание»*), *предавам се* (*«Предавам се, тази задача не мога да я реша»*), *настоявам* (*«Настоявам да ми се каже как се решава тази задача»*).

Подзадача 3. Например: *благодаря* (*«Благодаря ви, сега всичко ми е ясно»*), *поздравявам* (*«Поздравявам те с победата»*).